

In memoriam

Rune Frederiksen 1971–2023

Kristina Winther-Jacobsen og Thomas Heine Nielsen

Det var en chokerende nyhed, der den 20. august spredte sig i det danske antikmiljø: Rune Frederiksen var helt uventet død den 17. efter få dages sygdom, blot 52 år gammel. Han døde midt i livet og efterlader sig gabende huller overalt, i sin familie, blandt sine mange venner, på Glyptoteket og i forskningen. At denne sjove og elskelige mand, der var indbegrebet af vitalitet og overskud, kunne forsvinde på et øjeblik, er så hjerteskrærende ulykkeligt og ufatteligt, at det bliver svært at komme sig over.

Det er også svært at skrive en nekrolog, der yder hans liv og gerninger retfærdighed og samtidig viser, hvor prægtigt et menneske han var oveni – og derfor indeholder denne nekrolog både de klassiske elementer og mere personlige erindringer.

Rune startede på universitetet i 1990 på Klassisk arkæologi, der dengang havde hjemme på Vandkunsten. Trods sin unge alder var han på det tidspunkt allerede involveret i lokalpolitik i Roskilde, men karakteristisk for Runes tilgang til livet forhindrede dette ham ikke i at engagere sig hundred procent i sin nye tilværelse som universitetsstuderende. Klassisk arkæologi var et lille fag fyldt med ildsjæle, og her passede Rune som fod i hose både fagligt og socialt. I det intime studiemiljø og på feltprojekter i Pontecagnano i Italien og Panayia Ematousa på Cypern skabte Rune med sit videbegær, sin udtømmelige energi og generøsitet nære bånd for livet.

Rune blev ansat på Polis Centeret i 1994, men havde allerede i 1993 fulgt undervisning udbudt af centeret, og det var nok her, han blev interesseret i centerets projekt. Han blev ansat som studentermedhjælp, og hans opgave var at varetage centerets administration og økonomi. Det var en anden tid, hvor et center med en million-bevilling kunne administreres af en studentermedhjælp ansat 15 timer om ugen. Rune klarede opgaven til fuldkommen perfektion, og der var aldrig nogen problemer eller mangler i papirarbejdet: det kørte bare. Det kørte så godt, faktisk, at Rune også havde mulighed for at lave fagligt arbejde i sin arbejdstid, og hans kontor udviklede sig hurtigt til en ren forskningshule. Allerede i 1995 publicerede han de første resultater af dette arbejde, et

studium af teatrene i Boiotien, der knyttede direkte an til centerets arbejde med bystaterne i dette område. Også hans kandidatspeciale (1997) behandlede de græske teatre og var, i hvert fald delvis, inspireret af centerets arbejde. Interessen for teatre bevarede Rune i hele sit forskningsliv, og det førte gennem årene til flere store og vigtige arbejder som f.eks. konferencebindet *The Architecture of the Ancient Greek Theatre*, som han i 2015 udgav sammen med E. Gebhard og A. Sokolicek. Og, så sent som i foråret 2023 udkom kronen på Runes arkæologiske forskning, publikationen af hans udgravninger af teatret i Kalydon: *The Ancient Theatre at Kalydon in Aitolia I–II* (MoDIA 24.1-2) med efor Olympia Vikatou som medredaktør. Udgivelsen skulle have været fejret i efteråret. I stedet bliver værket nu et minde om en enestående begavelse og et menneske med en umættelig nysgerrighed.

Rune bidrog altså i høj grad til Polis Centerets forskning, selv som studentermedhjælp. Et andet vigtigt bidrag var hans aldrig svigtende gode humør, herunder hans sukkertrang. Rune udnævnte sig selv til formand for en selvopfundne klub, Saccharide-Klubben som han døbte den. Formandskabet bestod i, at han hver eftermiddag gik ned i kantinen og indkøbte et udvalg af tørkager, som han serverede for centerets medarbejdere sammen med friskbrygget kaffe. Om fredagen måtte kagerne dog vige for øl, helst Refsvindinges Ale16 eller Gammel Carlsberg.

Af uddannelse var Rune jo klassisk arkæolog, men han plejede at sige, at han lagde emphasis på *klassisk* snarere end på *arkæolog*. Han var derfor interesseret i græsk epigrafik og litteratur, hvis disse discipliner kunne bidrage til hans projekter. Da han ankom til centeret, var han dog helt klar over, at hans græskkundskaber ikke matchede hans faglige ambitioner. Centerleder Mogens Herman Hansen satte derfor Thomas Heine Nielsen til at undervise Rune i klassisk græsk en time hver morgen. Mogens 'ordinerede ham eneundervisning', som Rune sagde. Undervisningen bestod i at læse Diodorus Siculus, og Rune endte med at have et ret godt klassisk græsk, der satte ham i stand til at forstå temmelig meget og, endnu vigtigere, stille de rigtige spørgsmål.

Rune var tværfaglig af natur, og det var en af grundene til, at han i 2015 trådte ind i *Aigis'* redaktion sammen med Birte Poulsen for at tage sig af de arkæologiske bidrag, der måtte indkomme. Dem kom der desværre ikke særlig mange af, men Rune var prin-

cipielt af den opfattelse, at der *burde* indkomme arkæologiske bidrag til tidsskriftet, og han var en af de drivende redaktionelle kræfter, da tidsskriftet i 2017 publicerede festskriftet i anledning af Klassisk Arkæologisk Forenings 40-års jubilæum. Rune bidrog i øvrigt med en fin lille artikel om “De antikke teaterbygningers form og funktion” til et af de første bind af *Aigis* i 2002, og den sidste publikation, han selv så udkomme, var hans bidrag til *Aigis*’ festskrift til ære for Thomas i år.

Det var faktisk hans græskkundskaber, der skaffede ham et PhD-stipendium på centeret i 2000. Stipendiet var på forhånd tiltænkt en klassisk arkæolog, og da de to bedste ansøgere stod helt lige arkæologisk set, gav Mogens dem en prøve i et stykke Demosthenes, der skulle oversættes fra bladet. Det slap Rune så godt fra, at han fik stipendiet. Hans solide arkæologiske og gode sproglige kvalifikationer var forudsætningen for det omfattende arbejde med græske bymure, der i 2003 førte til hans ph.d.-afhandling, som i 2011 blev publiceret på Oxford University Press under titlen *Greek City Walls of the Archaic Period, 900-480 BC*. Runes ambition var oprindeligt at skrive om både arkaiske og klassiske forsvarsværker – Rune ville altid gerne havde *det hele* med – men det stod hurtigt klart, at der faktisk var arkaisk materiale nok til at bære en afhandling. Det pinte ham ganske vist ikke at kunne få *det hele* med, men en lun sommeraften i 2001 lykkedes det Thomas og en pose kolde øl på en bænk ved Peblingsøen at overbevise ham om, at det arkaiske var nok. Det var også en lettelse for ham, for det arkaiske materiale var det, der interesserede ham mest. Hans bog er i dag grundbogen inden for feltet. Interessen for befæstninger bevarede Rune også gennem hele sin forskerkarriere, og det førte både til at han traf sin hustru, Silke Müth-Fredriksen, og til vigtige publikationer som f.eks. bindet *Fokus Fortifikation. Papers of the Conference on the Research of Ancient Fortifications at the Acropolis Museum in Athens* (MoDIA 18), som han i 2016 udgav sammen med S. Müth *et al.*

Sin første større ansættelse efter sin PhD fik Rune i 2004, da han blev ansat som Sackler Research Fellow of Classical Art and Archaeology ved afstøbningssamlingen på Ashmolean Museum og Worcester College på Oxford Universitet. Jobbet som studentermedhjælp på Afstøbningssamlingen havde åbnet Runes øjne for gipsafstøbningers potentiale, og dette forskningsområde var også en blivende forskningsinteresse, som førte til flere artikler. Siden lukningen af den danske afstøbningssamling i 2016 på

grund af nedskæringer var Rune da også en af hovedkræfterne i foreningen Afstøbnings-samlingens Venner, som utrætteligt har kæmpet for, at samlingen ikke blev pakket ned og gemt af vejen.

Livet i Oxford førte Rune videre til Grækenland, først med et stipendium fra Carlsberg-fondet og derefter i 2010–2015 som direktør på Det Danske Institut i Athen. Stillingen som direktør tillod Rune at udfolde hele sin personlighed som leder, forsker, netværker og kunstnermentor. Det var også i Athen og i ægteskabet med Silke og livet med Silkes børn, Sophia og Benjamin, at han fandt ny energi som familiefar, og det var disse nye forpligtelser, som i 2015 bragte Rune og familien tilbage til Danmark og til Roskilde. Efter en kortvarig ansættelse på Nationalmuseet kom Rune så i 2016 hjem til Ny Carlsberg Glyptotek som samlingschef, en stilling vi så frem til at se ham præge museet og antikmiljøet fra i mange år frem.

Rune var et meget musisk menneske. Han sang godt og elskede at synge i kor, og tog trommespillet op igen, da han kom hjem til Roskilde: så sent som i sommer optrådte han som trommeslager, da han sammen med sin bror akkompagnerede sangerinden Anne Iben. Musikaliteten ytrede sig ret åbenlyst, når han holdt foredrag, særligt når

han talte dansk. Han havde en sjælden evne til at holde sine tilhørere tryllebundne med sin lærdom som han umærkeligt krydrede med en nærmest hausgaardsk lun humor. Hvis man ikke har været så heldig selv at opleve det, kan det på sin vis stadig nås, da der på YouTube ligger videoer med Rune, f.eks. her: <https://www.youtube.com/watch?v=7mJFQjRdAq8>

Ære være Runes minde.